Vught

Raadsinformatiebrief

Datum	20 februari 2024
Onderwerp	Uitvoeringsregeling pacht 2024
Zaaknummer	Z24 - 272746
Documentnr.	UIT/24 - 598593

Inleiding

De gemeente Vught heeft in haar (strategisch) grondbezit ruim 300 hectare agrarische landbouwgrond, hoofdzakelijk gelegen in het gebied De Gement. Deze gronden zijn in eigendom van de gemeente en in pacht uitgegeven aan agrariërs; grotendeels in reguliere pacht (langdurig) en circa 100 hectare is uitgegeven in geliberaliseerde pacht (kortdurend).

In het coalitieakkoord Vught 2021-2026 staat dat de gemeente nieuw pachtbeleid uitvoert dat past bij haar ambities voor een duurzaam en ecologisch verantwoord gebruik van de grond. In de omgevingsvisie is opgenomen dat wij inzetten op geliberaliseerde pachtcontracten voor een langere periode, waarbij de insteek is dat het landbouwkundig gebruik duurzaam en natuurinclusief wordt ingericht.

Bovenstaande geeft aanleiding om de huidige kaders aan te scherpen en te verduidelijken.

Voorgeschiedenis

- In 2004 heeft de raad het beleid ten aanzien van het beheer van de pachtgronden vastgelegd in de nota 'Pacht als instrument voor een duurzame ruimtelijke ontwikkeling'.
- In 2010 is deze nota geëvalueerd en aangevuld met voorstellen voor de daaropvolgende 6 jaren.
- In 2019 heeft het college ingestemd met de notitie pachtbeleid en pilot duurzame gronduitgifte.

Inhoudelijk

In 2019 heeft het college ingestemd met de 'notitie pachtbeleid en pilot duurzame pachtgronduitgifte'. Op grond van deze pilot, is de agrariër op een duurzamere manier omgegaan met de pachtgrond. Juist de langere looptijd van de pachtovereenkomst stimuleert de agrariër om te investeren in de grond. De pilot wordt omgezet naar onderhavige uitvoeringsregeling, zodat er niet op een paar percelen, maar op al onze pachtpercelen op een duurzame manier met de grond wordt omgegaan.

Het afgelopen jaar hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met betrokken partijen om kennis te delen, waaronder met de Provincie, buurgemeente Heusden, de Duinboeren, ZLTO, Brabants Landschap en de agrariërs.

Met bijgevoegde uitvoeringsregeling en de daarbij behorende voorwaarden worden (jonge) agrariërs met toekomstperspectief gestimuleerd bij de transitie naar duurzame en natuur inclusieve landbouw.

De regeling met de daarbij behorende voorwaarden zorgt voor een eenduidig, goed toepasbaar en gedragen kader voor de uitgiften van pachtgronden waarbij de insteek is dat het landbouwkundig gebruik duurzaam en natuurinclusief wordt ingericht.

Standpunt / Besluit college van B en W

Het college heeft op 20 februari 2024 ingestemd met de Uitvoeringsregeling pacht 2024 en de daarbij behorende voorwaarden.

Financieel

Het invoeren van bijgevoegde uitvoeringsregeling met de daarbij behorende voorwaarden, heeft geen grote financiële consequenties. De financiële consequenties gelden enkel voor de geliberaliseerde pachtinkomsten, omdat de reguliere pachtprijzen jaarlijks landelijk worden bepaald. De pachtinkomsten die wij jaarlijks ontvangen vloeien voor 33% voort uit geliberaliseerde pachtcontracten. De overige 67% zijn reguliere pachtinkomsten. In de komende jaren groeien we naar een situatie toe waarin de opbrengsten van de geliberaliseerde pachtpercelen wat lager zullen uitvallen dan nu het geval is. Dit komt mede door het verplicht stellen van de aanleg van akkerranden. De grond waar de akkerrand zich op bevindt, wordt niet meegerekend in de pachtprijs.

De geactualiseerde pachtprijzen voor het komende jaar, worden jaarlijks omstreeks september voorgesteld aan het college. Eventuele financiële consequenties zullen worden vertaald in dit voorstel en worden verwerkt binnen Burap 1 2025.

Vught

Tijdsplanning

De gronden voor het pachtjaar 2025 worden middels bijgevoegde uitvoeringsregeling en de daarbij behorende voorwaarden uitgegeven.

Burgemeester en wethouders van Vught,
de secretaris, de burgemeester, i.o.

W.F.F. Keijzers R.J. van de Mortel

Bijlage(n):
1. Uitvoeringsregeling pacht 2024
2. Inschrijfvoorwaarden verpachting
3. Pachtvoorwaarden gemeente Vught

Uitvoeringsregeling pacht 2024

Z24-272746

1. Inleiding

De gemeente Vught heeft in haar (strategisch) grondbezit ruim 300 hectare agrarische landbouwgrond, hoofdzakelijk gelegen in het gebied *De Gement*. Deze gronden zijn in eigendom van de gemeente en in pacht uitgegeven aan agrariërs; grotendeels in reguliere pacht en circa 100 hectare wordt om de drie of zes jaar uitgegeven in geliberaliseerde pacht.

In 2019 heeft het college ingestemd met de 'notitie pachtbeleid en pilot duurzame pachtgronduitgifte'. Op grond van deze pilot, is de agrarier op een duurzamere manier omgegaan met de pachtgrond. Juist de langere looptijd van de pachtovereenkomst stimuleert de agrarier om te investeren in de grond.
De pilot wordt omgezet naar onderhavige uitvoeringsregeling, zodat er niet op een paar percelen, maar op al onze pachtpercelen op een duurzame manier met de grond wordt omgegaan.

In het coalitieakkoord Vught 2021-2026 staat dat de gemeente pachtbeleid ontwikkelt dat past bij haar ambities voor een duurzaam en ecologisch verantwoord gebruik van de grond. In de omgevingsvisie is opgenomen dat wij inzetten op geliberaliseerde pachtcontracten voor een langere periode, waarbij de insteek is dat het landbouwkundig gebruik duurzaam en natuurinclusief wordt ingericht.

Bovenstaande geeft aanleiding om de huidige kaders aan te scherpen en te verduidelijken.

2. Doel

Het concrete doel van de actualisatie van onze pachtvoorwaarden is een eenduidig, goed toepasbaar en gedragen kader voor de uitgiften van pachtgronden waarbij de insteek is dat het landbouwkundig gebruik duurzaam en natuurinclusief wordt ingericht.

3. Wet- en regelgeving

Nederlandse pachtrecht is nog betrekkelijk jong. Titel 7.5 van het Burgerlijk Wetboek (BW) dateert uit 2007 en verving daarmee de Pachtwet van 1958. Vanaf 1 september 2007 is het pachtrecht voor het grootste gedeelte overgebracht naar het BW in Titel 5 van boek 7. In de Uitvoeringswet grondkamers en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering staan de procedures uitgewerkt voor de grondkamers en pachtkamers.

Pacht is het in gebruik verstrekken ter uitoefening van bedrijfsmatige landbouw (artikel 7:312 BW). Er moet sprake zijn van een complex aan economische

activiteiten, gericht op winst door de uitoefening van landbouw. Om dat te kunnen bepalen zijn er een aantal punten van belang:

a. De omvang van het bedrijf en de onderlinge samenhang tussen de diverse bedrijfsactiviteiten;
b. De vraag of de voor toekomstige winstkansen noodzakelijke investeringen plaatsvinden;
c. Het redelijkerwijs te verwachten ondernemingsrendement;
d. De vraag of de gebruiker een hoofdfunctie buiten de landbouw heeft.

Deze gezichtspunten moeten in onderlinge samenhang worden beschouwd met inachtneming van de overige omstandigheden van het geval.

Pachtvormen: regulier en geliberaliseerd
De gemeente Vught heeft de meerderheid van de verpachte gronden uitgegeven in reguliere pacht. Deze pachtvorm is inflexibel door de wijze van prijsstelling en de beschermde rechten van de pachter. Daarnaast is er de geliberaliseerde pacht, waarbij er minder regels gelden. De pachter kan er geen rechten aan ontlenen zoals continuatie, voorkeursrecht, in de plaats stelling etc. Wanneer een geliberaliseerde overeenkomst wordt aangegaan voor een periode van 6 jaar (of korter), dan is de pachtprijs vrij te bepalen.

4. Uitgangspunten

Bij de uitgifte van onze pachtgronden hanteren wij de volgende uitgangspunten::

a. In principe geen agrarische percelen verkopen

Met de blik op de nabije toekomst gericht zijn er meerdere beleidsdoelen en ontwikkelingen aanstaande waarmee rekening gehouden moet worden bij de uitgifte voor pachtgronden. Er ligt een behoorlijke opgave ten aanzien van klimaatadaptatie, er wordt gezocht naar duurzame vormen om energie op te wekken, er ligt een wens om de Linie 1629 (o.a. de Hollandse Dijk) zichtbaar en beleefbaar te maken en daarnaast blijft aandacht voor de natuur een belangrijke rol spelen. In 2017 (herziening verwacht in 2024) is er een weidevogelconvenant gesloten, waarin behoud van de weidevogelstand en biodiversiteit een speerpunt is. Tenslotte kunnen de pachtgronden ingezet worden als ruilgrond voor beleidsdoelen van algemeen belang.

b. In principe gronden niet in reguliere pacht uitgeven, enkel geliberaliseerd verpachten

De regulier verpachte gronden die vrijkomen, worden niet weer opnieuw in reguliere pacht uitgegeven, maar worden geliberaliseerd verpacht onder de pachtvoorwaarden zoals bijgevoegd in bijlage 1, rekening houdend met de inschrijfvoorwaarden (bijlage 2).

c. Marktconforme prijzen van geliberaliseerde pachtgronden

De geliberaliseerde pachtgronden zijn in 2019 getaxeerd en zullen wederom worden getaxeerd door een onafhankelijke taxateur. De taxateur houdt rekening met de dan geldende pacht- en inschrijfvoorwaarden (2024). Er wordt een vaste prijs gehanteerd, dus geen gunning op basis van biedingen.

d. Reguliere pachtprijzen

Jaarlijks worden de hoogst toelaatbare pachtprijzen voor akkerbouw- en grasland vastgesteld door het ministerie. De hoogst toelaatbare pachtprijzen worden berekend conform de uitgangspunten van het Pachtprijzenbesluit 2007, en is afhankelijk van behaalde rendementen van de voorgaande jaren. Er wordt per regio een regionorm vastgesteld en een maximaal veranderpercentage.

Het college van B&W stelt de pachtprijswijzigingen vast, binnen de kaders van de wet, op advies van de pachtcommissie.

Er zit een groot verschil tussen de reguliere en geliberaliseerde pachtprijzen.
De intentie is om deze prijzen in de loop der jaren naar elkaar toe te laten groeien. Echter zullen de reguliere pachtprijzen nimmer hoger zijn dan de hoogst getaxeerde geliberaliseerde pachtprijs.

e. Continuering reguliere pacht en beëindiging

Gelet op de doelstelling van de gemeente, moet de gemeente voorwaarden kunnen stellen aan het landgebruik en/of de pachter. Dit is niet mogelijk bij reguliere pacht. De reguliere pachtgronden worden actief beheerd. Dit betekent onder meer aandacht voor de mogelijkheden tot beëindiging van de reguliere pachtovereenkomsten. De beëindigingsmogelijkheden betreffende hoofdzakelijk:

- Wanprestatie van de pachter (niet betalen pachtprijs, onder verpachting, etc.)
- Het niet uitvoeren van bedrijfsmatige landbouw door de pachter (bijvoorbeeld een hobbyboer)
- Overlijden van de pachter (mits geen bedrijfsopvolger aanwezig is).

De volgende lijn voor de reguliere pacht wordt gehanteerd:

- Aan het einde van ieder kalenderjaar wordt een factuur aan de pachter gezonden voor betaling van de pachtprijs, alsmede een deel van de waterschapslasten en de onderhoudskosten voor bermen en sloten, eventueel met een tweede betalingstermijn;
- Pachtprijzen: na het verschijnen van de jaarlijkse wijziging van de Uitvoeringsregeling pacht, op 1 juli van elk jaar, zullen pachters zo snel mogelijk schriftelijk worden geïnformeerd over de nieuwe pachtprijs;
- In principe zal de hoogst toelaatbare pachtprijs in rekening worden gebracht, tot het maximum van de hoogst getaxeerde geliberaliseerde pachtprijs;
- Periodiek wordt bezien of de pachter nog bedrijfsmatige landbouw uitoefent;
- Indien een pachter zijn grond niet meer bedrijfsmatig exploiteert zal er een beëindiging van de pachterovereenkomst plaatsvinden, in principe kan de pacht op twee manieren worden beëindigd:
    - Door opzegging (einde looptijd)
    - Door ontbinding (tussentijds)

  Indien onderhands overeenstemming wordt bereikt, is de beëindiging daarmee een feit.
  Indien opzegging niet tot beëindiging van de pachtovereenkomst leidt, kan de gemeente gebruik maken van de ontbindingsmogelijkheid die de wet biedt, waarbij via een procedure bij de Pachtkamer (Rechtbank,

sector Kanton) tot beëindiging kan worden gekomen.
- Indien de pachter bezwaar maakt tegen de beëindiging, dan zal in voorkomend geval nader advies worden ingewonnen bij een ter zake deskundige rentmeester hoe verder te handelen.

f. Agrariërs motiveren om het landbouwkundig gebruik duurzaam en natuurinclusief in te richten

De agrariërs worden gemotiveerd om het landbouwkundig gebruik duurzaam en natuurinclusief in te richten. Bijvoorbeeld door::

- De grond, op basis van een geliberaliseerde pachtovereenkomst, voor een langere periode (3+3 jaar) aan één pachter uit te geven. Hierdoor zijn de agrariërs sneller bereid te investeren in de bodem, aangezien ze daar zelf hun rendement uit halen;
- Rekening te houden met de bereidwilligheid van de agrariër. Agrariërs die zich nu al inzetten voor bijvoorbeeld de weidevogelbescherming, zijn vaak ook actiever bezig met de grond;
- Zelf het goede voorbeeld te geven, zoals het toekomstbestendig beheer en onderhoud van watergangen (kavel en bermsloten). Door er zelf actief mee bezig te zijn, kun je agrariërs stimuleren dat ook te doen;
- Handhavend op te treden als er niet aan de pachtvoorwaarden wordt voldaan.

5. Afwijkingsbevoegdheid en in werking treden

De gemeente behoudt zich het recht voor om gemotiveerd af te wijken van deze regeling wanneer er maatwerk moet worden geboden.

Deze uitvoeringsregeling kan worden aangehaald als ‘Uitvoeringsregeling pacht 2024’

De uitvoeringsregeling treedt in werking op 01-03-2024.

Met inwerkingtreding van deze uitvoeringsregeling komt de ‘Notitie pachtbeleid: duurzame gronduitgifte’ te vervallen.

Bijlagen

1. Inschrijfvoorwaarden verpachting
2. Pachtvoorwaarden gemeente Vught

Inschrijfvoorwaarden verpachting

versie 2024

1. Inschrijving

1.1. De inschrijving opent jaarlijks in de maand juni en sluit in de maand juli. De exacte data zal kenbaar worden gemaakt via de gemeentelijke communicatiekanalen, waaronder Helvoirt.net, het Klaverblad en www.vught.nl.

1.2. De inschrijver is te allen tijde zelf verantwoordelijk voor een tijdige en volledige inschrijving.

1.3. Er dient gebruik te worden gemaakt van het digitale inschrijfformulier. Het digitale inschrijfformulier en meer informatie is te vinden op: https://vught.nl/grond-pachten. Een inschrijving op een andere wijze (bijvoorbeeld per email of post) is niet geldig en wordt buiten beschouwing gelaten.

1.4. Er kan uitsluitend per kavelnummer worden ingeschreven. Het is niet mogelijk om voor één kadastraal perceel afzonderlijk in te schrijven als het perceel onderdeel uitmaakt van een kavelnummer.

1.5. Onvolledige inschrijvingen met onvolledige of niet-leesbare bijlagen zijn niet geldig en worden buiten beschouwing gelaten.

1.6. Een inschrijving is onherroepelijk en zonder enig voorbehoud. Indien bij het invullen van het inschrijfformulier aanvullende of ontbindende voorwaarden door inschrijver worden vermeld, is de inschrijving niet geldig en wordt deze buiten beschouwing gelaten.

1.7. Inschrijfformulieren zonder de vereiste bijlagen zijn niet geldig en worden buiten beschouwing gelaten.

2. Kandidaten inschrijving

2.1. Verpachting vindt alleen plaats aan agrarisch ondernemers en niet aan natuurlijke personen

2.2. Als agrarisch ondernemer wordt aangemerkt diegene die zijn hoofdinkomen uit de landbouw verkrijgt. De toegewezen kavel dient bedrijfsmatig te worden geëxploiteerd conform het bepaalde in artikel 7:312 van het Burgerlijk Wetboek.

2.3. Inschrijvers dienen bij hun inschrijfformulier de navolgende bijlagen te voegen:

- Een kopie van het hoofdformulier van de laatste Gecombineerde Opgave
- Een actueel digitaal uittreksel uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel

2.4. Inschrijvingen met hetzelfde adres worden gezien als één inschrijving. Indien het een inschrijving door een concern betreft, wordt deze inschrijving gezien als één inschrijving en kunnen de van het concern deel uitmakende rechtspersonen zich niet tevens afzonderlijk inschrijven.

2.5. Inschrijvers die in een pachtseizoen aan pachter toe te rekenen onomkeerbare overtreding heeft begaan bij het beheer van gemeentelijke grond, komt de daarop volgende drie kalenderjaren niet meer in aanmerking om gronden van de gemeente Vught te pachten. Hieronder valt onder meer:

- De teelt van gewassen die expliciet zijnuitgesloten;
- Maaien van gras buiten de toegestane periode, tenzij dit in overleg met de gemeente schriftelijk is toegestaan;
- Beschadigen en/of vernielen van landschapselementen;
- Het onder verpachten van pacht- of eigen percelen;
- Oplevering in strijd met pachtovereenkomst en / of pachtvoorwaarden.

3. **Gunning**

3.1. Bij de gunning wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

- Inschrijver dient te voldoen aan alle inschrijfvoorwaarden. Daar waar deze uitleg niet of onvolledig aansluit bij de gunningscriteria, adviseert de pachtcommissie.
- Bedrijven met een goed toekomstperspectief / toekomstbestendig boeren (aandacht is voor bodem, water, klimaat, landschap en biodiversiteit) en/of bedrijfsopvolging (dit geldt voor agrariërs boven de 60 jaar), krijgen voorrang bij de gunning.
- Agrariërs die kunnen aantonen geen kunstmest te gebruiken op het pachtperceel, krijgen voorrang bij de gunning.
- Agrariërs die kunnen aantonen dat zij biologisch en/of natuur inclusief en/of circulaire bedrijfsvoering uitoefenen of willen gaan uitoefenen, krijgen voorrang op de gunning.
- De afstand van de bedrijfsgebouwen en de pachtgrond is bepalend voor het verkrijgen van pachtgrond. Daarom gaan bedrijven, waarvan de bedrijfsgebouwen binnen een diameter van 5 kilometer van het te verpachten perceel zijn gelegen voor op andere bedrijven. Vervolgens wordt een tweede cirkel toegepast waarbij bedrijven binnen een diameter van 8 kilometer voor gaan op andere bedrijven buiten deze straal. Maatwerk wordt toegepast als daarna nog te verpachten grond overblijft.
  De gemeente Vught behoudt zich te allen tijde het recht voor om zonder opgaaf van reden hiervan af te wijken.
  Er wordt tevens rekening gehouden voor hoeveel percelen / hectare je de desbetreffende afstand aflegt.
- In geval er meerdere inschrijvingen zijn die aan de voorwaarden voldoen, zal de pachtcommissie bepalen aan wie er gegund wordt, eventueel op basis van loting.

3.2. Aan een inschrijver wordt maximaal 8 hectare per inschrijfjaar gegund, behoudens situaties waarbij deze regel er toe leidt dat een kavel niet kan worden uitgegeven.

3.3. De gemeente Vught behoudt zich te allen tijde het recht voor om zonder opgaaf van reden niet tot gunning over te gaan.

3.4. Gunning geschiedt onder voorbehoud van goedkeuring door het college van burgemeester en wethouders van Vught.

3.5. De gemeente heeft de intentie om in september de gunningslijst te publiceren op haar website. Vóórdat het college van burgemeester en wethouders een besluit heeft genomen zal geen informatie worden verstrekt.

3.6. Als de inschrijver zijn eigen gronden verpacht, komt hij niet in aanmerking voor pachtpercelen van de gemeente Vught, mits hier toestemming voor is verleend door de gemeente. .

4. Pachtovereenkomst en betaling

4.1. Er zal een geliberaliseerde pachtovereenkomst ex artikel 7:397 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek worden opgemaakt.

4.2. De pachtovereenkomst zal worden afgesloten voor 3 + 3 jaren.

4.3. De pachtovereenkomst zal worden opgesteld door de gemeente Vught.

4.4. Betaling van de verschuldigde pachtsom dient te geschieden op basis van de door de gemeente Vught toegezonden factuur binnen de gestelde betalingstermijn.

4.5. Naast de pachtsom zijn de grondkamerkosten, waterschapslasten (50%) en onderhoudskosten sloten voor rekening van de pachter.

4.6. Op de pachtovereenkomst zijn de standaard algemene pachtvoorwaarden onverkort van toepassing. De meest actuele voorwaarden zijn te vinden op Mijn RVO.

Pachtvoorwaarden gemeente Vught

versie 2024

1. De bij het pachtobject behorende of omliggende landschapselementen (sloten, poelen, solitaire bomen en rijen van bomen en/of struiken op of binnen de perceelgrens) worden in stand gehouden, het is niet toegestaan deze te verwijderen of te beschadigen.
2. De grond dient gebruikt te worden voor grasland of akkerbouw. Het planten van bomen of verbouwen van intensieve teelten is niet toegestaan, denk hierbij aan leliebollen, aardbeien, prei, aardappels, asperges, suikerbieten en wortelen.
3. Grasland dient als blijvend grasland in stand gehouden te worden en mag enkel in overleg met de gemeente getransformeerd worden naar bouwland.
4. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen (waaronder glyfosaat) is niet toegestaan, tenzij uit onderzoek van een onafhankelijk adviesorgaan blijkt dat dit echt noodzakelijk is voor het vernieuwen van het grasland.
   Pleksgewijze bestrijding van probleemonkruiden (akkerdistel, Jacobkruiskruid enz.) is alleen mogelijk in overleg en met schriftelijke toestemming van de gemeente.
   De gemeente zal pachter bij het einde van de pachtovereenkomst niet aanspreken op het niet opleveren in de staat waarin het gepachte in gebruik is gegeven, als dit niet opleveren in die staat het rechtstreeks gevolg is van het verbod op het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en pachter ook redelijkerwijs geen andere maatregelen heeft kunnen treffen om dit te voorkomen.
5. De pachter is gedurende de pachtperiode waar van toepassing, verplicht deel te nemen aan weidevogelbescherming. Dit houdt onder andere in:
   - niet maaien in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juni), tenzij hier toestemming voor is verleend door de gemeente;
   - tijdens broedseizoen zoveel mogelijk rust creëren;
   - melding maken bij WVG De Duinboeren als je tijdens het broedseizoen werkzaamheden wil verrichten op het land;
   - toestemming en medewerking verlenen tot betreden van het land voor het zoeken en markeren van legsels.

   Deelname verloopt via de WVG De Duinboeren;
6. Bermen en paden mogen niet gemaaid worden voor 15 juni vanwege de mogelijke aanwezigheid van broedende vogels en/of jongen, tenzij hier toestemming voor is verleend vanuit de gemeente.
7. Bij akkerbouw dient de pachter na de oogst de gewasresten (zoals stengels, stoppels, bladeren, wortels en kaf) op het veld achter te laten.
8. De pachter dient de verpachter of een door haar ingeschakelde derde te allen tijden toegang te verschaffen tot het verpachte om o.a. grondmonster te nemen.
9. Op het gepachte dient door de pachter minimaal aan één zijde, evenwijdig aan de watergang een akkerrand van minimaal 6 meter breed met één of meerjarige bloemen- en/of kruidenmengsel in te zaaien en te beheren. Dit mengsel dient afkomstig te zijn uit de Stila Regeling of afgestemd te worden met de Stila veldcoördinator.
   Indien er geen watergang grenst aan het gepachte, dient er een akkerrand ingezaaid en beheerd te worden aan de kant van de weg of het fietspad.
10. Voldoet u aan de voorwaarden, dan hebt u wellicht recht op subsidie vanuit de Stila.
11. De oppervlakte van de akkerrand telt **niet** mee in de berekening van de pachtprijs. In deze berekening gaan we uit van een akkerrand van 6 meter breed.
12. De pachter dient zich te houden aan de geldende mestwetgeving.
    De pachter dient in het 6e pachtjaar rekening te houden met een eventuele nieuwe pachter van het verpachte. Indien nodig treedt de pachter in overleg met de nieuwe pachter.

13. Indien de pachter na het einde van de pacht nog werkzaamheden aan of op het pachtobject dient te verrichten, zoals oogsten of sloten schonen, dient de pachter van de verpachter hiervoor uitdrukkelijk schriftelijk of via e-mail toestemming te hebben verzocht en verkregen. De uitvoering van deze werkzaamheden brengt niet met zich mee dat er sprake is van een voortzetting van de pachtovereenkomst. Het gaat enkel om incidenteel nog te verrichten werkzaamheden.
14. Na het einde van de pachtovereenkomst dient de pachter het perceel schoon op te leveren. Dat houdt onder andere in vrij van maaisel en slootveegsel. Op bouwland mag dit – na schriftelijk akkoord van de gemeente - wel blijven liggen.
    In overleg met de nieuwe pachter, kan een nagewas onderdeel zijn van de oplevering van het perceel.